

Troostboeken na Nashville

Nu het eerste stof over de Nashville-verklaring een beetje is gaan liggen, ontstaat er ruimte voor een pastorale benadering. Jan de Visser, oud-advocaat en predikant te Middelharnis buigt zich over de vraag wat de afgelopen week gebracht heeft voor de lezers én de opstellers van de verklaring. Vanwege de harde woorden die er over en weer gevallen zijn, hebben beide kampen volgens hem behoefte aan troost, aan een hart onder de riem, aan bemoediging om verder te kunnen.

Als eerste volgen woorden van troost aan de lezers die zich volkomen overrompeld hebben gevoeld, toen midden in de Kerstvakantie deze verklaring in Nederland het licht zag. Twee onderwerp staan daarbij centraal: het huwelijk en de homoseksualiteit.

De opstellers en ondertekenaars van de verklaring dienen ook getroost te worden: wat als ze het niet bij het rechte eind hebben? Daar lijkt het, gezien de kritiek van wetenschappelijke en pastorale aard, toch wel erg op. De Visser biedt ze troost in het kader van hun eigen belevingswereld.

Troostboek voor de lezers van de Nashville-verklaring

Afdeling I: Over het huwelijk

Vr.: Wat zou mij het meest troosten als ik de Nashville-verklaring op mij in laat werken?

Antw.: Dat God en Jezus ons als hoogste gebod hebben meegegeven God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf¹. Daarbij hebben God en Jezus geen enkel onderscheid gemaakt tussen diverse soorten naasten².

Vr.: Wat leert de Heilige Schrift ons over het huwelijk?

Antw.: De Heilige Schrift bevat geen enkel voorschrift over het huwelijk.

Vr.: Maar de christelijke traditie leert toch, dat God het huwelijk heeft ingesteld?

Antw.: Er zijn geen schriftuurlijke gegevens die dit bevestigen. Wij geloven dat Adam en Eva als man en vrouw geschapen zijn³, maar van een formele huwelijksvoltrekking is in geen der beide scheppingsverhalen⁴ sprake. God heeft hen samengebracht, maar van een burgerlijke of kerkelijke huwelijksvoltrekking zoals wij die kennen, wordt niets verteld.

Vr.: Heeft God het huwelijk dan niet ingesteld als een "levenslang verbondsrelatie tussen één man en één vrouw"?⁵

---

¹ OT: Deuteronomium 6: 5 en Leviticus 19: 18. NT: Mattheüs 22: 37 e.v. (parallel Marcus 12: 30 e.v., en Lukas 10: 27).

² Jezus heeft een soort definitie gegeven in het verhaal van de barmhartige Samaritaan: Lucas 10: 25 – 37. Je naaste is degene die aan jou barmhartigheid bewezen heeft.

³ Genesis 1: 27.

⁴ In het eerste scheppingsverhaal (Genesis 1: 1 – 2: 3) worden Adam en Eva gelijktijdig geschapen (zie noot 3). In het tweede scheppingsverhaal (Genesis 2: 4 – 25) wordt eerst Adam geschapen, daarna de rest van de schepping, en als laatste Eva, want "het is niet goed dat de mens alleen zij." (Genesis 2: 18)

⁵ Citaat uit Artikel 1 van de Nashville-verklaring: "WIJ BEVESTIGEN dat God het huwelijk heeft bedoeld als een levenslange verbondsrelatie tussen één man en één vrouw."

Antw.: Neen het, geenszins. De Bijbel staat vol met verhalen die het tegendeel bewijzen. Onze voorvader Abram heeft zijn slavin Hagar tot tweede vrouw genomen⁶, de moeder van Ismaël⁷. Zijn kleinzoon Jakob had twee ‘gewone’ vrouwen⁸ en twee bijvrouwen⁹. Van David zijn acht met name in de Bijbel genoemde vrouwen bekend¹⁰, waarbij wordt aangetekend, dat hij nog meer vrouwen en bijvrouwen had¹¹. Zijn zoon Salomo staat bekend als de koning met meer dan duizend vrouwen in zijn harem¹².

*Vr.: Is er in de Bijbel één voorbeeld te vinden van een huwelijk dat gesloten is als “een verbond voor het aangezicht van God”?*¹³

Antw.: Nee.

Vr.: Maar spreekt Jezus zich dan niet uit over het huwelijk?

Antw.: Evenmin. Hij berispt wel de Samaritaanse vrouw die wel zes mannen gehad heeft¹⁴, maar Hij laat zich niet uit over haar huwelijk.

Als er een vrouw bij Hem gebracht wordt, die overspel gepleegd heeft, vraagt Hij de omstanders die zonder zonde zijn, de eerste steen te werpen; hetgeen niet gebeurt.¹⁵

En als de Farizeeën en Schriftgeleerden hem vragen aan welke man de vrouw zou toebehoren die met elk van de zeven broers een (zwager-)huwelijk heeft gehad, is zijn inkijk in het Koninkrijk der Hemelen fascinerend: daar wordt niet gehuwd noch ten huwelijk uitgegeven.¹⁶

Vr.: Welke betekenis moeten wij hechten aan het verhaal van de bruiloft te Kana¹⁷? Jezus was daarbij immers aanwezig.

Antw.: In dit verhaal wordt op geen enkele manier duidelijk wat Jezus van het huwelijk vindt. Het is het begin van zijn tekenen volgens de evangelist, meer niet en minder niet.

Vr.: Paulus laat zich wel uit over het huwelijk: het is beter te trouwen dan te branden, zo zegt hij¹⁸. Beveelt Paulus hier het huwelijk nu niet aan als de meest ideale samenlevingsvorm?

Antw.: Neen. Paulus raadt iedereen aan te zijn zoals hij: ongehuwd. Hij leefde daarbij in de verwachting, dat Jezus spoedig terug zou komen¹⁹. Wie echter zijn seksuele behoeften niet kon onderdrukken, kon beter trouwen dan op allerlei andere manieren aan die behoeften tegemoet te komen²⁰. Voor Paulus is het huwelijk eerder een zwakgebod dan een ideaal.

Vr.: Maar Paulus adviseert wel om te trouwen. Dat is toch een pleidooi voor het huwelijk?

---

⁶ Genesis 16: 4.

⁷ Genesis 16: 11.

⁸ Genesis 29: 18 en Genesis 29: 21 – 26.

⁹ Genesis 30: 4 en Genesis 30: 9.

¹⁰ Michal (1 Samuël 18: 27), Abigaïl (1 Samuël 25: 42), Ahinoam (1 Samuël 25: 43), Maächa (de moeder van Absalom, 2 Samuël 3: 3 en 1 Kronieken 3: 2), Haggith (2 Samuël 3: 4; 1 Koningen 1: 5, 11; 2: 13; 1 Kronieken 3: 2), Abital (2 Samuël 3: 4), Egla (2 Samuël 3: 5; 1 Kronieken 3: 3) en Bathseba (2 Samuël 11: 27 en tal van andere plaatsen in de boeken van Samuël men Koningen)

¹¹ 2 Samuël 5: 13 en 1 Kronieken 14: 3

¹² 1 Koningen 11: 3. NB: deze vrouwen maakten Salomo ontrouw! Deze ontrouw had echter niets met het huwelijk of het harem te maken, maar met de afgoden die deze vrouwen meenamen!

¹³ Citaat uit Artikel 1 van de Nashville-verklaring: “(...) Wij ontkennen ook dat het huwelijk een louter menselijk contract is in plaats van *een verbond gesloten voor God.*” (curs. jdv). Kennelijk zijn ook niet kerkelijk ingezegende huwelijken als een dergelijk verbond aan te merken!

¹⁴ Johannes 4: 18.

¹⁵ Johannes 8: 1 – 11.

¹⁶ Mattheüs 22: 23 – 33 (parallel Markus 12: 18 – 27 en Lukas 20: 27 – 40).

¹⁷ Johannes 2: 1 – 11.

¹⁸ 1 Korinthe 7: 1 – 11.

¹⁹ 1 Korinthe 7: 29.

²⁰ 1 Korinthe 7: 9: “Het is beter te trouwen dan te branden.”

Antw.: Geenszins! Paulus adviseert niet te trouwen! Als het juist is dat het huwelijk door God is ingesteld, gaat Paulus tegen Gods wil in door tegen het huwelijk te adviseren! En dat is nogal wat! Dan komt de vraag op of hij op andere gebieden nog wel serieus te nemen is.

Vr.: Nu uit het Oude Testament geen helder beeld tevoorschijn komt over het huwelijk, en nu ook Jezus en Paulus zich hier niet eenduidig over uitlaten, wat dient hier dan uit afgeleid te worden?

Antw.: Vooreerst is van het van belang vast te stellen, dat Jezus en Paulus als grondleggers van het huidige christendom, geen van beide getrouwd waren²¹. Wie de imitatio Christi serieus neemt, blijft dus ongetrouwd. Wie getrouwd is, doet er goed aan zich te realiseren, dat hij of zij op dit punt afwijkt van zijn grote Verlosser en Heiland. Getrouwd zijn is geen zonde, daarvoor zijn in de Schrift althans weinig bewijzen te vinden. Maar het past getrouwden niet om in de naam van de Schrift de mensen die voor een andere relatievorm gekozen hebben, de maat te nemen.

Vr.: Paulus zegt, dat de man het hoofd is van de vrouw.²² Dat zegt toch wel iets over het huwelijk?

Antw.: Het staat eenieder vrij deze opmerking op het huwelijk toe te passen, maar het staat er niet. En voor zover Paulus een huwelijk op het oog had, dan voldoet dat zeker niet aan de kenmerken van het huwelijk in het Nederland van de 21ste eeuw.

Vr.: Valt er dan uit de hele Heilige Schrift niet méér over het huwelijk af te leiden, dan hetgeen hierboven is vermeld?

Antw.: Nee.

Afdeling II: Over homoseksualiteit

Vr.: Wat zegt Jezus over homoseksualiteit?

Antw.: Behoudens het gebod om God lief te hebben boven alles, en onze naaste als onszelf²³: niets. Jezus laat zich over het geheel genomen niet of nauwelijks uit over de manier waarop mensen hun (seksuele) relatie vorm en inhoud geven.²⁴

Vr.: Wat zegt Paulus over homoseksualiteit?

Antw.: Weinig. Slechts in één van zijn brieven laat hij zich erover uit.²⁵ Hij stelt daarin dat de jonge christelijke gemeente er beter aan doet om onderlinge conflicten onderling op te lossen. Als ze zich als christenen naar de rechterlijke macht van die dagen begeven, krijgen ze te maken met rechters aan wie van alles mankeert, onder andere het feit, dat ze zich van schandknappen²⁶ bedienen.

---

²¹ Er is geen vindplaats waaruit blijkt dat Jezus niet getrouwd is geweest of geen vrouw heeft gehad. Traditioneel wordt vaak naar Maria Magdalena gewezen als dé vrouw van Jezus, maar enig bewijs dat zij getrouwd zijn geweest of een koppel hebben gevormd, is daar op grond van de Bijbelse gegevens niet te geven.

Paulus is volstrekt helder: in 1 Korinthe 7: 7 geeft hij duidelijk aan, dat hij geen vrouw heeft.

²² 1 Korinthe 11: 3 en Efeze 5: 23.

²³ Zie noot 1.

²⁴ Zie vraag 6 hierboven.

²⁵ 1 Korinthe 6: 9.

²⁶ In genoemd bijbelvers en in 1 Timotheüs 1: 10 staat een woord, dat meestal met “knapenschenders” vertaald wordt, behalve in de Statenvertaling. En dan staat het vaak in het rijtje van misbruik bij de heidense tempelgodsdiensten. Het is algemeen bekend, dat in sommige tempels bij de Romeinen en Grieken zaken gebeurden die toen niet door de beugel konden, en nu nog steeds niet. Hoezeer de Griekse filosofen en kunstenaars ook liever een jonge jongen als sekspartner hadden dan een vruchtbare vrouw (minder gedoe, meer concentratie op kunst en filosofie), voor veel tijdgenoten was dat alles een gruwel; daar laat je je jonge zoon niet voor gebruiken. Nagenoeg alle zonden die Paulus op genoemde plaatsen opsomt, hebben

Vr.: Wat zegt Paulus dan over homoseksualiteit in de christelijke gemeente?

Antw.: Niets.²⁷

Vr.: In het Oude Testament wordt homoseksualiteit altijd gekoppeld aan het verhaal van Sodom en Gomorra. De inwoners van die steden wilden de mannen die bij Lot als gast verbleven, hebben, opdat zij ze zouden bekennen. Daarna werd de stad omgekeerd! Dat is toch duidelijk?

Antw.: Nee! Naar het woord van Ezechiël²⁸ was de ongerechtigheid van Sódóm niet een bepaalde vorm van geperverteerde homoseksualiteit, maar: "hoogmoed, zatheid van brood en stille gerustheid (...); maar zij sterkte de hand van de arme en nooddruftige niet." Het feit dat de inwoners gemeenschap gewild zouden hebben met de gasten van Lot, komt in dit oordeel niet terug. Ook de engelen die Abram bezochten, hadden het daar niet over; die spraken alleen over 'het geroep over Sodom en Gomorra'. Dit verhaal gaat niet, en zeker niet uitsluitend, over homoseksualiteit.

Troostboek voor de ondertekenaars van de Nashville-verklaring

Vr.: Wat troost u bij alle tegenwerpingen die u in het Nashville-debat gemaakt worden?

Antw.: Ten eerste, dat ik geenszins de bedoeling heb gehad mensen als individu te kwetsen, maar dat ik slechts geholpen heb het onderwerp als zodanig op de kaart te krijgen. Ten tweede troost mij de zekerheid dat God mij zal vergeven als ik mensen opzettelijk of onbedoeld heb gekwetst; Hij laat immers geen bidder staan!

Vr.: Is het dan geen onrecht als u zich om één of meer punten waarvan u de beginselen in de Heilige Schrift aanwezig acht, zoveel kwetsende en beledigende opmerkingen moet laten welgevallen?

Antw.: Zeker. In ons land heeft immers iedereen het recht om, om het even welk standpunt dan ook, te verdedigen. Het echte onrecht doet zich daar voor, waar de tegenstanders zich niet van reële, dat wil zeggen, onze Bijbelse argumenten bedienen. De Heilige Schrift is immers onfeilbaar, en onze argumentatie derhalve ook.

Vr.: In de Heilige Schrift komt het begrip huwelijk niet of nauwelijks voor, zeker niet in de betekenis die wij er vandaag de dag aan toekennen. Is het dan niet gerechtvaardigd om uw standpunt als onbijbels van de hand te wijzen?

Antw.: Enerzijds kan de Bijbel gebruikt worden om alle standpunten van enige onderbouwing te voorzien. Het enige wat daartoe moet gebeuren, is dat alle teksten, vanuit welk verband dan ook, met elkaar worden verbonden. Dat is verantwoord, omdat de Schrift zichzelf nooit tegenspreekt, ook niet als alle teksten separaat en buiten hun context beschouwd worden. Daarmee is ons antwoord altijd bijbels verantwoord.

Anderzijds is het zo, dat er delen in de Bijbel zijn, waarvan verwacht zou kunnen worden, dat ze tot onderbouwing zouden dienen, maar dat niet doen. Als voorbeeld gelden de standpunten van Jezus en Paulus over het huwelijk. Hoewel ze beide ongehuwd zijn gebleven, is het

---

betrekking op het misbruik zoals dat in de heidense tempels en in de heidense wereld plaatsvond.

²⁷ De zonde om schandknappen te gebruiken, wordt door Paulus veroordeeld. Maar dan heeft hij het over wantoestanden *buiten* de christelijke gemeente.

²⁸ Ezechiël 16: 49.

feit dat ze de klassieke standpunten onbesproken hebben gelaten, een bewijs voor het feit dat ze zich in de betreffende argumentatie hebben kunnen vinden. Anders gezegd, het feit dat Jezus en Paulus zich niet of nauwelijks over het huwelijk hebben uitgelaten, is hét bewijs voor het feit dat ze het met onze stellingen eens zijn.

Vr.: Welke troost ligt er in het feit, dat de tegenstander zich zo fel tegen uw standpunten verzet?

Antw.: Ten eerste: waar rook is, is vuur. We zullen wel gelijk hebben, gelet op het feit dat er zo'n grote weerstand bestaat. Ten tweede: we hebben de aandacht van de hele homo- en lesboscene, plus nationale en internationale belangstelling. Ten derde: we hebben als gelovigen de strijd tegen de afvalligen, de machten in de lucht, en de geest van de eeuw. Als er één duidelijk bewijs van ons gelijk is, dan is het dit wel.

Vr.: Gelovigen die betrokken zijn bij de lhbt-gemeenschap, voelen zich ernstig gekwetst door uw opstelling. Wat nut u dat?

Antw.: Niets. Wie zich gekwetst voelt, zal wel iets te verbergen hebben. En in onze opinie kunnen homo's geen gelovigen zijn, althans niet in de definitie die wij hanteren.

Vr.: Naar het woord van Jezus zullen er in het Koninkrijk der Hemelen geen huwelijken gesloten worden, noch zal er ten huwelijk genomen worden. Dit woord zou toch de hele discussie over het huwelijk en allerlei andere vormen van menselijke en seksuele relaties moeten beïnvloeden?

Antw.: Geenszins; ons standpunt blijft ongewijzigd. Dat geldt trouwens ook voor ons standpunt, dat aan Gods genade geen einde komt. Hij zal zich ook over ons ontfermen als blijkt dat we het bij het verkeerde eind hadden.

Vr.: Zal God zich dan ook ontfermen over degenen die het niet met uw standpunt eens zijn?

Antw.: Evenmin! Aangezien wij op volkomen Bijbelse gronden hebben aangetoond, dat God ons gelijk geeft, lijkt het ons dat er geen enkele ruimte is voor Gods mededogen voor onze medemens die afwijkt van onze ideeën over het huwelijk en homoseksualiteit. Wij mogen ervan uitgaan en erop vertrouwen, dat God zich daaraan houdt.

Vr.: Dus God houdt niet van homo's?

Antw.: Nee, dat wil zeggen, dat homo's en al die andere mensen met een afwijkende seksuele voorkeur, niet thuis horen in de gemeenschap van onze kerken; ze mogen niet aan het Avondmaal, mogen geen belijdenis doen, en al helemaal niet trouwen. Ondanks dat zijn ze welkom in onze kerkdiensten; geweldig toch?!